

Tako bi si lahko razložili, zakaj je imelo toliko slovenskih knezov svoja, včasih prav neznatna posestva na Furlanskem.

Nasprotno bi se pa na ta način tudi lahko dokazalo, iz katerih žup so se ločili oni slovenski naseljenci po Furlanskem, ker so nam znani njih poznejši lastniki. Vse to pa velja, se ve da, le za starejšo dobo, za X. in XI. stoletje. Pozneje so se razmere zelo izpremenile in večina slovenskih naselbin je prišla furlanskim plemičem v roke. Tudi goriški grofje so morali mnogo svojih furlanskih posestev Benečanom prepustiti, druge so pa darovali samostanu Benediktinck pri Ogleji. Ravno tako so ti v prvi beneški vojni posedli večino goriško-furlanskih posestev, ko so si Avstrijci prisvojili okolico oglejsko. Le nekaj malo vasij belogradskega okraja je pripadalo Avstriji še do francoskih vojná, ki so prouzročile velike teritorjalne izpremembe na Goriškem.

(Konec prihodnjič)

Sebastijan Žepič. †

Spisal dr. Fr. J. Celestin.

Nepričakovana nesreča boli posebno hudo. To živimo čutimo mi, prijatelji in znanci dobrega Boštjana. Izgubili smo ga 9. januarija t. l. po hudi, komaj tridnevni bolezni v 54. l. njegove starosti.

Pokojni se je porodil 18. januarija 1829. l. v Gozdu, mali gorenjski vasi Kriške fare blizu Tržiča, v hiši po domače „pri Kóržmu“, pa tudi „pri Kórentu“; za to so jih radi dražili, da je pustni vtorek te hiše god. Dali so ga v šolo; ali ker mu domači niso mogli veliko pomagati, moral si je v Ljubljani že od 3. gimn. razreda dalje sám služiti kruh, četudi mu je bila velika pripomoč štipendija 80 gl. katero je užival na gimnaziji in potem na Dunaji. Zvršil je gimnazijo v Ljubljani 1851. l. in sicer z odliko. Najimenoitnejša součenca sta mu bila zdanji prof. Jos. Marn in bohinjski župnik Mesar, znani sirar.

Na Dunaji je stanoval dev leti z M. Valjavcem in Trdino; občili so pa med seboj posebno: on in M. Valjavec (ki mi je o pokojnem marsikaj priobčil), Trdina, L. Svetec in Jeriša (pesnik Detomil). Šla sta pa on in M. Valjavec na Dunaj, a ne v Gradec, da „če bi morala od lakote poginiti, bila bi vsaj bolj daleč od doma“. —

Ker je bil prav dober dijak, supliral je zadnje (3.) leto na akademični gimnaziji od 15/10 1853—31/3 1854. Takoj po dovršenem triletju je šel s prijateljem M. V. na varaždinsko gimnazijo, kjer je služil kot suplent samo okoli 11 mesecev, kot pravi učitelj pa celih 15½ let; definitivno v službi potrjen je bil še le 1859. I. Izprašan je bil iz latinščine, staroslovensščine in novoslovenskega jezika za vso gimnazijo.

L. 1871. (za ministra Jirečka) prosil je in dobil službo v Novem Mestu, kjer je ostal skoro dve leti vedno se nádejoč, da pride v Ljubljano. Ali po Hohenwartovem padu pala je tudi njemu nada in izprosil se je iz Novega Mesta v Zagreb, kjer je ostal do svoje smrti.

Oženil se je bil v Varaždinu (njegova soproga je rojena Weidlich) ter v mirnem in blagoslovljenem zakonu živel tako, da je zapustil vdovo in devetero otrok, sedmero nepreskrbljenih. Sestra je bila umrla malo pred njim, a brat mu je učitelj na gospodarski šoli v Gorici.

Žepič je bil pravi tip profesorja, kakeršnih vidimo zdaj že malo: šola mu je bila, kar je ptici zrak ali ribi voda. Od starejših in mlajših njegovih učencev čujemo samo jeden glas, da je predaval zanimljivo za vsakega, kdor se je hotel učiti, zanimljivo posebno, ker je svoje temeljito in tako milo mu jezikoslovno znanje rad rabil za primerjanje, oživiljal tako tudi bolj suho stvar ter budil ljubezen do jezikov sploh, posebno pa do narodnih že takrat, ko je v vsej Avstriji gospodovala jedino vzveličevalna nemščina.*)

Če pomislimo, kakó malo je bilo tedaj resničnih in odkritih domoljubov, hvaležni bodemo možu, ki je tiho in mirno netil v mladih srcih ljubezen do znanosti, spojeno s svetim rodoljubjem. Ljubil je slovanstvo sploh, posebno pa se ve da južno, katero je najbolj poznal: Hrvatje, Srbje, Slovenci bili so mu jednako dragi. Živo čuteč potrebo zloge obžaloval je pojave nezloge in z resnično nejevoljo odbijal vse, kar bi utegnilo škoditi zlogi, četudi se sploh ni veliko pečal s politiko: dejal je večkrat sám, da je ne razumeje.

*) Tudi za Bacha jako značajnega domoljuba in blagega učitelja hvali pokojnika v lepem nekrologu jeden njegovih učencev v „Pozoru“, 9. št. t. l.

Tu vidimo jedno posebno simpatično črto njegovega značaja — resničnost. Bil je miren in tih, ali če tudi svojega prepričanja ni nikomur navezaval z ono širokoustno, samodopadljivo (navadno praznoglavo) sitnostjo, ki se povsodi tako rada šopiri: ni ga skrival ter ga znal tudi braniti, če je bilo treba. Zaradi te resničnosti značaja je bil pri vsej svoji krotkosti vendar bolj odločen in samostalen, kakor bi mislil površen opazovalec. To mi bo pritrdil pač vsak, kdor je Žepiča malo bolje poznal.

Res je bil v življenju skromen, krotak, proti mladini nenavadno blag. Posebno se poslednje rado poudarja — in po pravici. Pa saj je gotovo tudi blažečih elementov potrebno, da življenje in učenje ukrene po oni zlati srednji poti, na kateri ima človeštvo povprek še največ vspeha. —

Družbe ni iskal: v kavarni je bil, kakor je prijatelju sam pripovedal, v Zagrebu v teku več let samo jedenkrat. Le v „Mirno kolibo“ blizu svojega stana je zvečer rad zahajal, počasi svojo merico vina pil in z znanci govoril — najrajši o jezikoslovji in sicer tako, da je vsak lahko videl, kako mu je godil tak razgovor, kjer je mogel razviti svoje pridno nabrano znanje in pokazati svoje bistroumje. V veseli družbi prijateljev in tovarišev pa se je rad kmalu razvnel do one nedolžne veselosti, ki je gotovo še mnogim v spominu: beseda mu je gladko tekla, šala se isknila za šalo, lice mu igralo kakor mladeniču in, ko si je junaški pogladil svoje redke, dolge in sive lase, razveselil nas je časi celo s kako krepko gorenjsko fantovsko, ki mu je šla tako od srca, da bi ga bil človek najrajši kar poljubil in objel.

Vender takih veselih uric naš Boštjan ni imel veliko. Šola in dom je bilo njegovo navadno življenje in njegova navadna skrb. Bil je jako natančen: o gotovem času je človek lahko videl vsak dan moža bolj na malo stran, z dolgimi sivimi lasmi, z nizkim klobukom, z naočniki in malo špičasto brado, s knjigami ali nalogami pod pazduho: naš prijatelj je šel ali v gimnazijo ali pa domov. Pravijo celo, da si je neki gospod še uro po njem ravnal.

Pisal (t. j. prevajal) je najprej za „Mohorjevo družbo“, katera je od 1852—3. l. izdajala njegov „Slovenski Gofinč“. Potem je napisal za „Novice“ člančič o slovenskem naglasu in pozneje pregled srednješolskih programov; v dveh programih varaždinske gimnazije pa je priobčil precej obširno in jako temeljito, od Jagića zelo pohvaljeno

razpravo o porabi predlogov po Gunduliću in Palmotiću. Za slovenske gimnazije je sestavil: „Latinsko-slovenske vaje za I. in II. razred“ (po Dünebieru in Rožku), za hrvatske pa „Lat.-hrv. vježbenico za II. razred“ (po Rožku). V rokopisu je dovršil iste vaje (po Rožku — Jurkoviću) za III. razred. Za „Lat.-hrv. rječnik za škole“ zdelal je on črke C—H, pregledal ves rokopis, prisposobil ga z izvirnikom ter za tisk pripravil. Ravno tako je pripravil za tisk več knjig zbirke: „Stari hrvatski pisci“, ki jo izdaje jugoslavenska akademija ter je več let za veliki akademični „Rječnik“ zbiral gradivo kakor pridna čebelica.

Dà, dragi prijatelj, bil si marljiva čebela na polji znanostij, vnet za svoj stan, skrben, ljubeč oča in mož, dober prijatelj, značajan domoljub brez plemenske ozkosrčnosti, v plemeniti veri delajoč za našo sedanost in boljšo bodočnost. Za to bridko čutimo tvoje izgubo, žalostni zremo na prerani tvoj grob, kjer počiva sree, ki si je zažigalo plamen svojega čistega in stalnega domoljubja še v jutranji zarji našega prebujenja in v solnci ljubezni plamtelo do zadnjega dihljaja. Za to smo ti hvaležni dobro vedoč, da tudi iskrena hvaležnost more poplačati le jeden del tega, ker smo dolžni svojim zaslužnim možem.

Slovenska književnost.

IV.

Fizika

za nižje gimnazije, realke in učiteljišča.

Spisal in založil Jakob Čebular, c. kr. višje realke profesor v Gorici. V Gorici natisnila Hilarijanska tiskarna 1882. 8ka, 90 str. Cena: 80 kr. I. del: Vvod, občna svojstva teles, toplota, učini molekularnih sil, kemija, magnetizem in elektrika.

(Konec.)

O posameznostih opozorujemo, da jednači pisatelj v pomenu pojma „zemeljska privlačnost“ in „teža“ (str. 5.), kar je napačno. Teža je „Schwere“, zemeljsko privlačnost (Anziehungskraft der Erde) zovemo težnost = Schwerkraft; teža je svojstvo teles, težnost je sila. Da izmèneje časih Nemeč „Schwere“ in „Schwerkraft“, nas nič ne briga.

9*